

Certifikáty? Firmy často obchodují s deštěm

V Česku existují dvě kategorie certifikátů. Jedny akreditované, které jsou podloženy kvalitativními kritérii a standardy. A druhé bez vypovídací hodnoty, jež si stačí pouze zaplatit

Čeští podnikatelé se stále hlasitěji dožadují vyřešení situace, která jim už léta komplikuje život. Na trhu působí řada vydavatelů různých certifikátů, které však nemají žádnou reálnou hodnotu a jejich přidělení není podloženo splněním žádných kvalitativních ukazatelů. Nositelé „falešných“ certifikátů pak jimi mohou klamat zákazníky. Vyvolávají totiž dojem, že jejich výrobky či služby jsou kvalitnější než u konkurence. Závažnost situace si stále více uvědomují i seriózní vydavatelé certifikátů. Tedy těch, které jsou podloženy splněním přísných kritérií podléhajících mezinárodním standardům. V záplavě pochybných certifikátů trpí renomé celého oboru a pro podnikatele, kteří jsou neustále obtěžováni telefonickými či e-mailovými nabídkami, se pojem certifikát stává téměř sprostým slovem.

Certifikát musí mít osvědčení

„V České republice, tak jako v ostatních státech Evropské unie a vyspělých státech světa, funguje akreditační systém. V něm jsou posuzovány firmy nabízející certifikace, tedy certifikační orgány, a jejich odbornost

a způsobilost. Společnosti, které nabízejí certifikační služby, ať už jde o certifikace výrobků či produktů, personálu nebo systémů managementu, musejí nebo v některých případech mohou plnit požadavky mezinárodních norem. Proto i tyto firmy jsou posuzované a následně kontrolované národním akreditačním orgánem. Výsledky a uznání způsobilosti dané firmy, která poskytuje certifikace, jsou pak průkazné a důvěryhodné.“ vysvětluje Jana Olšanská, výkonná ředitelka certifikačního orgánu CQS – Sdružení pro certifikaci systémů jakosti. „Mnoho firem v České republice, které nabízejí certifikáty, a to zejména certifikáty systémů managementu, se však tomuto pravidelnému posuzování ze strany národního akreditačního orgánu nepodřizuje. Nabízejí pak různé

V záplavě pochybných certifikátů trpí renomé celého oboru.

certifikáty, které jsou často jen prodávané, bez požadovaných auditů, kontrol a ověření. Jejich klient ani neprojde náročným posouzením a vydaný certifikát nemá potom žádnou hodnotu,“ dodává Olšanská.

Nad oblastí certifikací v Česku dohlíží Český institut pro akreditaci (ČIA), který se snaží prohřešky řešit. „V případě, že zjistíme, že se takto chová akreditovaný certifikační orgán, vždy podnět prověříme. Pokud se podezření potvrdí, dochází k pozastavení jeho osvědčení o akreditaci. Tady nám mohou velmi pomoci podněty od řádně fungujících certifikačních orgánů nebo od podnikatelských svazů, případně Hospodářské komory, orgánů veřejné správy nebo tímto nekalým postupem dotčených firem,“ konstatuje Jiří Růžička, ředitel ČIA, národního akreditačního orgánu v tuzemsku. Tento postup však dopadá především na registrované certifikační společnosti, které se dopustí nějakého pochybení. Armádu „obchodníků s deštěm“, která nabízí za úplatu bezcenné certifikáty, ale míjí. „Pokud se vámi uváděné subjekty neodvolávají na akreditaci, pak nemůžeme zakročit,“ zmiňuje Jiří Růžička. ➤

► Sázka na osvětu

ČIA se proto chce zaměřit hlavně na osvětu. „Vůči ostatním subjektům, které nekonají v souladu s pravidly, připravujeme projekt v rámci Rady kvality ČR a její odborné sekce, jíž mám tu čest předsedat. Projekt by měl bojovat proti tomuto nešvaru,“ dodává Růžička.

To je cesta i podle Jany Olšanské. „Musíme rozdělít vydávání podvodných certifikátů na regulovanou oblast, a neregulovanou oblast, tedy dobrovolnou sféru. V případě regulované sféry v České republice na trhu působí Česká obchodní inspekce a namátkově kontroluje především výrobky z hlediska bezpečnosti a má právo udělovat sankce,“ vysvětluje Olšanská. „V případě neregulované oblasti zde žádný kontrolní orgán nemůže působit. V tomto případě je to záležitost vztahu ‚pochybného‘ nebo ‚podvodného‘ certifikačního orgánu a jejich zákazníka, tedy toho, kdo od nich obdržel certifikát. Ona ‚certifikovaná‘ organizace by si sama měla uvědomit, že byla podvedena, a podniknout příslušné právní kroky,“ dodává Olšanská.

Firmy, které chtějí mít certifikát důvěryhodný, by podle ní měly samy vyžadovat, aby společnost, která je certifikuje, byla důvěryhodná, tedy akreditovaná. A jak si to mohou ověřit? „Nejjednodušší je vyžádat

si od firmy nabízející certifikační služby osvědčení o akreditaci, a to včetně přílohy, kde je stanoven rozsah, na co certifikační orgán má pověření. To je také velmi důležité, protože některé certifikační orgány mají jen úzký okruh, na který mají akreditaci, ale navíc nabízejí služby, které nejsou pod dohledem akreditačního orgánu,“ upozorňuje Olšanská.

Podezřeले levné náhražky

Mnohdy stačí jen používat selský rozum. Ceny za podvodné služby jsou většinou podezřeले levné. Olšanská proto firmám doporučuje u konkrétní služby vždy vyžadovat, aby byla pod akreditací. To si podniky mohou zkontrolovat přímo u akreditačního orgánu, v případě českých certifikačních orgánů tedy na stránkách Českého institutu pro akreditaci. „Akreditované subjekty jsou všechny uvedené na našich webových stránkách www.cia.cz, zahraniční certifikační orgány pak

Akreditované subjekty jsou všechny uvedené na www.cia.cz.

na webových stránkách jejich akreditačních orgánů. Seriózní akreditační orgány uvádějí na vydávaných certifikátech odkaz na svoji akreditaci, a to buď akreditační značkou, kterou jim akreditační orgán propůjčil, nebo jiným vhodným způsobem. Od roku 2018 bude tato povinnost vyžadována na celosvětové úrovni,“ popisuje Jiří Růžička.

Firmy, které vydávají certifikáty, k nimž nemají akreditaci, se dopouštějí podvodu. „Pokud se jedná o podvodné jednání, lze uplatnit podnět u orgánů činných v trestním řízení nebo u Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže. Náš institut podal několik podnětů na Policii ČR,“ podotýká Růžička.

Pouze tehdy, když podnikatelé budou považovat oblast certifikací za seriózní, může obor dále růst. V tuzemsku má přitom oproti zahraničí ještě rezervy. „V České republice je běžné využití v dodavatelско-odběratelských vztazích především v průmyslové sféře. Méně je však rozšířeno v oblasti služeb,“ porovnává Olšanská. „I v oblasti veřejných zakázek by certifikace mohly být využívány více. Je to průkazný způsob osvědčení kvalifikované a spolehlivé firmy pro dodávky například pro veřejné zakázky,“ uzavírá ředitelka CQS – Sdružení pro certifikaci systémů jakosti. ■

DALIBOR DOSTÁL (dostal@mf.cz)